

Gazeta este de 2 ori: Mercuria si Duminea, Fiea, candu concedu ajutoariale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunatoria.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 17.

Brasiovu 17/5 Martiu

1869.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Telegramu

alu „GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Mediasiu 16 Martie 10 ore, sositu la 11 ore 25 min.

„Inteliginti'a romana a comitatului Kükülö, tiena in Samartinu 15 Martiu, unanimu a decisu pasivitate absoluta la alegerea deputatiloru pentru diet'a pestana pre 20 Aprile.

Aureliu.“

Calatori'a Maiestatiloru Sale in Croati'a.

In 9 Martiu Maiestatea Sa imperatulu binevoi a primi clerulu catolicu alu Croatiei sub conducerea ep. Stroszmayer si pe clerulu grecescu sub cond. ep. Cruic. Dupa aceea pe auctoritatile militari; ér' diet'a o primi in fiinti'a de facia a Maiestatei Sale imperatesei si reginei si a ministriloru. Presiedintelui dietei Vucanovic respunse Maiestatea Sa in limb'a croata si deputatiuniloru din comitate si municipia asemenea. Dupa aceea Maiestatea face inalta visita cardinalei Haulik, si cercetéza cu Mai. Sa imperatésa beseric'a catedrale, monastirile, academi'a de drepturi, a carei singur'a infiintiare a pusu pe natiunea croata in respectulu, ce se cuvine unei natiuni politice, gimnasiulu, scól'a reale, fiindu petutindenea salutatu cu iubile de reverintia si iubire; ér' séra, candu intrara Maiestatile in teatru, vivatele tuná indelungatu, si intonanduse imnulu poporale publiculu 'lu ascultá standu; si esindu la 9 1/3, ér' fura salutate Inaltiele Sale cu vivate entusiastice.

In 10 tienù Mai. Sa cu suit'a alésa si urmatu de unu despartimentu alu Seresaniloru revista preste armata, cercetá casarmele, spitalele militari si scól'a de divisiuni; ér' Mai. Sa imperatésa monastirea monialeloru séu calugaritiloru, institutulu de pastrarea copiiloru mici s. a.

Totu in 10 episcopulu Stroszmayer, anim'a croatiloru nationali, in fruntea clerulu presentanduse si descoperindu ale sale, Mai. Sa respundiendui pomeni de respectulu catra legi. Stroszmayer apoi s'a reintornatu a casa fara a fi remasu la teatru paré. Mai. Sa imperatés'a urmata de min. Festetics, Andrassy, Nopcea, banulu si consululu cetatii visita seminariulu gr. unitu, scólele de divisiune si institute. Inainte de concertulu festivu primi Mai. Sa imperatésa una multime de dame.

Min. Andrassy, la salutarea deputatiunei comit. Pozsega si la descoperirea dorintii ei de a se trage drumulu de feru pe acolo, dicundu, ca acésta dorintia e generale, oserbà: „Domniloru mei! Acésta dorintia a tieri mi e unu mandatu.“ — In adeveru o dorintia generale manifestata de toti trebuie se se primésca cá mandatu, — déca nu se póte carui, ca e dorinti'a numai a unoru agitatori. — La deput. dietali respunse min. Andrassy in limb'a croata laudandu invoirea cu Ungari'a spre binele ambeloru tieri. Pe ministrii Bedecovics si Festetics ii salutá deputatiunea dietale cá pe nationalii sei, cari apromisera totu concursulu loru v. a. a apera interesele Croatiei. —

In 11 Martiu facù Maiestatea Sa una excur-

siune la Bellovar, de unde se reintórse numai pe la 11 nóptea incungiuratu de banderiu croatu in costumu nationale si unde fù primitu cu mare caldura, entusiasmu si iluminatiune.

Diet'a Croatiei se folosi de acésta di tieldu sidintia de mare importantia. Presiedintele notificá casei, ca organisarea regimelui tieri e finita in sectiuni.

Se ceti, primi si resolvá petitiunea invetiatoriloru populari asternuta dietei in privinti'a reformarii sistemel scóloru poporale; si dieta indata alese unu comitetu, care sesi dè parerea dietei asupra proiectulu.

Dupa acésta se ceti diplom'a inaugurale pentru Croati'a, care se va tipari si imparti intre municipia. Legile comune inca se pusera pe més'a cea verde. Ministrii Andrassy, Bedecovics si Beust aratanduse in logia fura primiti cu „Zivio“. —

Universitatea inse le fù croatiloru mai la anima decatu tóte. Importantia ei nedisputabile si redicarea ei neaparata pentru o natiune, care vre se se sustiena, si fara care vine de risu o natiune, ca aspira a se pune pe nivel'a nationale politica, fara a avé paladiulu acestu scutitoriu de mórte, o relevéza Vucalinovics. Elu face o schitia despre tóta desvoltarea literaturii croate, atribuindu institutelor acestoru de capetenia prim'a importantia pentru tóte institutele tieri, pentru care diet'a se póte prim'a grigia, déca e nationala. (Auditi romaniloru!) Camer'a dechiará indata de urgentia acestu obiectu si deodata se si ceti una representatiune substernenda la Maiestate, si dimpreuna cu proiectulu de lege se primi indata de camera, care dispone, cá comitetulu universitatii se se róge de banulu, cá se se si astérna sanctiunii Maiestatei Sale, pana candu se afla in tíera, si sidinti'a se inchide.

Romanii si cei dincoce si cei dincolo de Carpati nu voru citi aceste sire fara a se molipsi de neinvinsulu doru si de pronitatea la sacrificia orcatu de mari si intinse spre a ne provedé natiunea cu aceste institute, fara de care remanemu de risulu si batujocur'a politice celoru, ce cauta la noi cá din ceru cu superbi'a, ce i indreptatiese posederea tuturor institutelor de cultura, si déca n'au atata intielegintia si civilitate, care acésta se ivesce si in léganulu romaniloru, imbrobodita inse séu invalita cu floru pentru tristeti'a presentulu, care o prigonesce, candu si fii ei o parasescu góla de vestimintele de nunta gloriósa, cari suntu academiile si universitatile, pentru cari atata indiferentismu! Ma si antagonismu! —

Unu telegramu tocma ne anuncia, ca s'a sanctionatu de catra Maiestate redicarea „Universitatii Franz-Josef“ numita. Éca croatii se tienura de principiulu: „Ajutate si ti va ajuta si Ddieu!“ si nu se confundara! —

Dela conferinti'a din Mercurea.

Spre completarea celoru referate despre decursulu conferintiei din diu'a prima vinu a impartesi ceva si despre decursulu sidintiei a dóua. Sidinti'a a dóua se incepù in 8 Martie la 9 ore inainte de amédia. Dupa autenticarea protocolulu sidintiei prime referá comisiunea esmisa pentru asi dá parerea in privinti'a memorandumului. Referentele comisiunei Dr. Tincu repórta, ca operatulu e cu multu

mai voluminosu, decatu se se póta dá o opiniune meritória dupa o privinti'a fugitiva. Propune se se transpuna comitetulu centralu spre ulterióra dispusetiune. — Din partea presidiulu se propune escugetarea unui modru de a poté castigá spesele recerute pentru comitetulu centralu. Conferinti'a decide, se se deschida una consemnatiune de subscriptiuni. Sidinti'a se suspinde pre o diumetate de óra spre a se poté face subscrierile. Totu odata se decide in privinti'a ast'a, cá prin comitetele filiali ce au se se infiintieze si se fia in legatura cu comitetulu centralu, inca se se faca dispusetiuni de a contribuí pentru suportarea speselor comitetulu centralu.

Redeschidenduse sidinti'a reportara membrii insarcinati cu primirea ofertelor despre sum'a incursa, apoi secretariulu conf. cetesce protocolulu sidintiei a dóua, care se dechiará de vedutatu. Conferinti'a se incheia cu multiamirea din partea presiedintelu expresa membriloru conferintiei, cari ne-cautandu la nici o greutate alergara din tóte partile, cá se liè parte la desbaterile aceleia. Acesta multiamire se exprese si din partea conferintiei dlui presiedinte pentru sacrificiale aduse pre altariulu natiunei acum si pana acum.

Acest'a e pre scurtu decursulu conferintiei de multu dorite dela Mercurea. Amu disu pre scurtu, ca unele parti le-amu lasatu cu voi'a afara, d. e. dechiararea dlui cav. Puscaru, ca densulu cadindui principiulu nu póte participá mai departe la desbateri, pre candu ceialalti soci de principiu participara si mai departe. Altele póte le-amu uitatu séu totu din uitare póte amu schimbatu ceva ici séu cóle. Cine are memoria mai fidela binevoiesca a indreptá, unde amu smintitu; si pana candu se voru publicá actele conferintiei dupa insemnarile stenografice.

Dupa finirea conferintiei éra dede dlu presiedinte prandiu, la care se redicara mai multe toaste in onórea unora séu altora, asia si in onórea opusetiunei preste totu, care divergéza numai in cali; dar' nu in principiu, si in onórea dlui Hoszu in specie, care in respunsulu seu dechiará, ca s'a bucuratu, ca a vedutu atata solidaritate intre romani, apoi dice: „**Protocolulu conferintiei e unu actu, prin care ati dovedutu, ca cunosceți pusefiunea domniloru vóstre.**“

Preste totu adaugu, ca de si nu se potu romanii fali cu o constitutiune, de nu sciu cate sute de ani; totusi cine a vedutu moderatiunea si tactulu romaniloru in pertractarea obiectelor conferintiei, apoi de alta parte a auditu, ce s'a intemplatulu celoru ce se tienu de partit'a lui Deák in Turd'a, si spre confirmarea celoru audite a vedutu si companiele de ostasi mergundu la alegere! la Turd'a! Va trebui se dica: „Mare diferintia e intre natiunea cea culta dela carma, si intre natiunea romana cea asuprita de seculi“. (Ad. pe facia: in moderatiune, in moralitate, seriositate si umanitate civilisatrice. — R.) —

Mercurea 10 Martiu 1869.

Unu membru alu conferintiei.

Brasiovu 17/5 Martiu. Astadi este a trei'a di, de candu decurgu aici alegerile pentru diet'a dela Ungari'a; alegu inse numai sasii, secuui si cativa armeni, éra dintre romani au scapatu-

